

Рік VII.

Р. 1898 кн. VI.

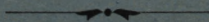
Т. XXVI.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VII Jahrgang.

1898, VI B.

B. XXVI.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Бедарекого.

ЗМІСТ XXVI ТОМУ.

1. Писаня І. П. Котляревського в Галичині, подав
Др. Іван Франко с. 1—14
2. „Тісні роки“, причинки до історії Галичини
1846—1861 рр., подав Михайло Зубриць-
кий с. 1—16
3. Описи Ратенського староства 1500—1512 рр.,
подав М. Грушевський с. 1—40
4. Miscellanea: а) З паперів Жеґоти Паулі, под.
С. Здзярський; б) Із переписки П. Куліша
з Галичанами 1870—1871 рр., под. Др. І.
Франко с. 1—16
5. Наукова Хроніка: а) Огляд часописей за 1897 р.
— часописи видавані поза Україною-Русю . с. 1—32
6. Бібліографія (рецензії й справоздання, зміст
на с. 59) с. 1—60
7. З Товариства: Ювілей відродження українсько-
руського письменства, подав О. Маковей . с. 1—14

Inhalt des XXVI Bandes.

1. Kotliarewskij's Werke in Galizien, von Dr. I. Franko S. 1—14
2. „Harte Zeiten“, Beiträge zur Geschichte Galiziens in den J. 1846—61,
mitgetheilt von M. Zubryckyj 1—16
3. Inventarien der Domäne Ratno (Nord-Wolynien) aus den J. 1500—
1512, mitgetheilt von M. Hrušewskyj 1—40
4. Miscellanea 1—16
5. Wissenschaftliche Chronik: Übersicht der Zeitschriften für das Jahr 1896
(Schluss) 1—32
6. Bibliographie 1—60
7. Jubiläumsfeier der Wiedergeburt der ukrainisch-russischen Literatur, von
I. Makowej 1—14

Inhalt voriger Bände siehe letzte Seiten des Buches.

мірі зробив і автор. Але по при те треба признати, що сей автор в своїй праці подав чимало нових відомостей, витягнених з різних архивів, та подекуди як слід вияснив їх.

С. Грущенко.

И. Хитровъ — Замѣчательные люди изъ русскаго бѣлаго духовенства въ XVIII столѣтїи (Странникъ, 1897, NN 1, 2 і 5).

Ще 1896 р. д. Хітров почав друкувати в „Страннику“ отсю свою статью. Але в надрукованій тоді частині не було нічого, щоб дотикалось спеціально історії нашого краю (подано загальний образ становища духовенства в XVIII в.). В надрукованій 1897 р. частині статі д. Хітрова („Лица изъ бѣлаго духовенства, замѣчательныя по положенію, какое они занимали“) ми знаходимо кілька біографій духовних осіб, що були родом з України; так тут є біографії протоєрея Тимофея Василевича Надаржинського, духовника Петра I і Катерини I, прот. Федора Яковлевича Дубяньського, духовника имп. Єлисавети Петровни і Якова Івановича Смирнова, священника при посольській церкві в Лондоні; витягнемо де що з поданих відомостей, заховуючи освітленне оригінала.

Т. Надаржинський був родом з с. Тростянець Харк. губ. Ахт. п. Хоч він і був родовитий дворянин, алеж став священником (а потім і протоєреєм) в своєму рідному селі. Чесна і щира діяльність Надаржинського яко священника стала відома царю Петру I, і той іменував його своїм духовником і протоєреєм Благовіщенського собору (1703 р.). Швидко і вся царська родина обібрала Надаржинського своїм духовником. Надаржинський дуже любив Петра і завжди щиро і вірно служив йому. Найбільшу послугу зробив він Петрови в 1708 р., коли його свояк Петро Яценко, вибраний Кочубеем, Искрою та Сьвятайлом, приніс йому в Петербург вісти про союз Мазепи з Карлом XII. Провідавши про се, Надаржинський оповістив Петра, алеж Петро зразу не поняв віри навіть йому. Потім Петро подарував Надаржинському за щирість в справі Мазепи с. Тростянець з 4000 крепаків. Взагалі треба сказати, що Петро дуже любив і поважав Надаржинського. Року 1727, після смерти Катерини I Н. покинув Петербург і знову поселив ся в своєму маєтку — Тростянці. Швидко після сього він роздав дітям своє майно, а сам постриг ся в Ахтирському Троїцькому монастирі. Умер 1729 р.

Протоєр. Федор Дубяньський, родом Українець, зразу був священником в маєтку в. кн. Єлисавети Петр. — с. Понорниці (м. Черн. губ. Новг. Сів. п.). Ставши імператрицею, Єлисавета зробила Дубяньського, яко чоловіка дуже вченого і чесного, своїм духовником. Як найвидатнішу черту характера Дубяньського підносять те, що він завжди дуже

любив і неклував ся про своїх земляків Українців. Думають, що він найбільш од усіх постарав ся, щоб звінчати царицю з Ол. Рауумовським, навіть думають, що він сам і звінчав їх, а за се то найбільш і любила його Єлисавета. Дубянський мав великий і добрий вплив на діяльність Єлисавети. Так, він нарадив царці вернути на свої катедри всіх єпископів, засланих за часи Анна Іоановни (Лев Юрлов єп. воронежський. Варлаам Вонатович київський й ин.), за його порадою цариця видала 1746 р. указ, що їм українське духовенство визволялось від „неуказаних сборов“ для старшин і від деяких ин. обовязків. Єлисавета щиро поважала Дубянського і багато дарувала йому всякого добра і нагород: перед смертю Д. опріч грошей і всякого инч. добра, мав 8000 крепаків. Умер Дубянський коло 1771 р.

Священник Смирнов Яков з дворянського українського роду Леницьких. Цікавий початок прозвища „Смирнов“. Се прозвище дав Леницькому прот. Самборський, коли брав його вчитись агрономії до Лондону, бо, як розказує сам о. Смирнов, міністри того часу неприхильно дивились на Українців. Тим то Самборський і попеременяв прозвища їх на російський лад: Прокоповича назвав — Прокофєвим, Флавицького — Флавіяновим, а Леницького (lenis — тихий, смирний) — Смирновим. Вчив ся о. Смирнов у Харкові, а потім у Лондоні. Чи довго вчив ся він у Лондоні, нам не відомо. Відомо тільки, що після Смирнов був священником в російській посольській церкві і був, як про те свідчить д. Рябинін (Рус. Арх. 1879, т. I, стр. 355—356), чоловік дуже вчений і поважаний навіть і від Англичан. Року 1800, коли російський посланник ґр. Воронцов виїхав з Лондону, Смирнову було поручено вповняти поки що обовязки посланника. Смирнов умер уже в XIX віці, але-ж коли, невідомо.

В.

Н. Молчановскій — Бюджеты г. Кієва въ срединѣ XVIII в. (К. Старина 1898, I, стор 64—83).

Д. Молчановскій подає витяги з бюджету міста Київа в середині XVIII в., витяги інтересні для нас тим, що як з одної сторони pozwalюють нам вглянути в жерела тодішніх доходів Київа, так з другої сторони відкривають нам тайни господарки міської старшини, що не підлягала жадній контролі. Автор подає наперек коротенький погляд на історію київського бюджету в половині XVIII в., а опісля в двох уступах н. т. „Доходы“ і „Расходы“ приступає до спеціального виказу всіх доходів а по тім видатків громадської кєси. Головним жерелом міських доходів була монопольна продаж вина і горівки, бо нпр. в р. 1752 4 становила вона 67·5% бюджету київського магістрату. Так само продаж дегтю, соли та браги приспорювала значну квоту грошей скарбови м.